

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

22/3965-5

26. januar 2023

Avgjørelse av klage på vedtak om kvote for kvotejakt på gaupe i region 6 i 2023

Klima- og miljødepartementet viser til klager fra Rovviltets Røst 8. november 2022, fra NOAH 15. november 2022, fra Naturvernforbundet i Møre og Romsdal og Naturvernforbundet i Trøndelag 17. november 2022 og fra Fosen Naturvernforening 21. november 2022 over rovviltnemnda i region 6 sitt vedtak 31. oktober 2022 om kvote for kvotejakt på gaupe i region 6 i 2023.

Klima- og miljødepartementet viser til at antallet ynglinger i region 6 de siste årene har ligget over bestandsmålet på 12 årlige ynglinger. Selv om det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger ikke ble nådd i 2022, mener Miljødirektoratet at de vedtatte kvotene for gaupejakt i 2023 ikke vil true bestandens overlevelse. Departementet legger dette til grunn. Når det gjelder det regionale bestandsmålet for region 6, er departementet enig med Miljødirektoratet i at hunndyrkvoten må settes til 5, ikke 8. Departementet opprettholder rovviltnemnda i region 6 sitt vedtak om en totalkvote på 24 gauper, med den endring at hunndyrkvoten settes til 5. Klagen er dermed delvis tatt til følge.

Saksgang

Rovviltnemnda i region 6 vedtok 31. oktober 2022 kvote for kvotejakt på gaupe i 2023. Vedtaket ble påklaget av Rovviltets Røst 8. november 2022, av NOAH 15. november 2022, av Naturvernforbundet i Møre og Romsdal og Naturvernforbundet i Trøndelag 17. november 2022 og av Fosen Naturvernforening 21. november 2022. Rovviltnemnda i region 6 behandlet klagen 28. november 2022 og opprettholdt sitt tidligere vedtak. Miljødirektoratet ga sin faglige tilråding 11. januar 2023.

Klagernes anførsler

Rovviltets Røst mener vedtaket om kvotefri jakt utenfor forvaltningsområdet, og en kvote på 24 gauper, hvorav åtte hunngauper, ikke er i tråd med rovviltforvaltningens todelte målsetting. Nasjonalt er bestanden under bestandsmålet, og kun marginalt over regionalt i

region 6. Jakttrykket på gaupe i region 6 er for sterkt, og vedtaket legger opp til et uttak som betyr at bestandsmålet mest sannsynlig ikke oppnås.

NOAH anmoder om at det ikke åpnes opp for kvotefri jakt eller kvotejakt i region 6 i 2023. Det er kritikkverdig å åpne opp for jakt på gaupe som er kategorisert som sterkt truet på den norske rødlisten fra 2021, og står i fare for å utryddes i Norge. Bestanden ligger under det nasjonale bestandsmålet og under det regionale bestandsmålet i region 4, 7 og 8. Det er derfor viktig at det ikke tillates kvotejakt i region 6, slik at regionen kan bidra til at de øvrige regionene når bestandsmålene. Videre viser de til at flere av bestemmelsene i naturmangfoldloven ikke er tilstrekkelig vurdert/oppfylt.

Naturvernforbundet mener kvoten er for stor, og bestanden er på tur ned etter store uttak av gaupe de siste årene. Bestanden ligger under det nasjonale bestandsmålet og det bør legges til rette for en økning av bestanden for å oppnå vedtatte bestandsmål. Dette gjøres enklest med å redusere jakt på gaupe. Uttaket av voksne hunngauper de siste fem årene i region 6 har medført en betydelig nedgang i bestanden, og bestanden er nå trolig under bestandsmålet på 12 familiegrupper før jakta i 2023. Naturvernforbundet foreslår at vedtaket endres slik at totalkvoten for områdene som omfattes av kvotejakt settes til 15 gauper, hvorav maksimalt 5 voksne hunndyr, og med en nærmere beskrevet fordeling.

Fosen Naturvernforening mener det ikke er grunnlag for å åpne opp for jakt på gaupe som er kategorisert som sterkt truet på den norske rødlisten fra 2021, og som har en viktig funksjon i økosystemet. De anbefaler at totalkvoten reduseres til 14 gauper, at hunndyrkvoten settes til 4 og at alle felte hunndyr skal telles med i hunndyrkvoten.

Roviltnemndas vurdering

Roviltnemnda har i sitt vedtak redegjort for gjeldende regelverk og for bestandssituasjonen for gaupe i regionen, som viser et gjennomsnitt på 15,7 familiegrupper de siste tre årene, noe som er over det fastsatte bestandsmålet på 12 årlige familiegrupper. Det er også redegjort for påviste skader på sau og geit forvoldt av gaupe, samt for antall sau på utmarksbeite i regionen.

Roviltnemnda vedtok kvotefri jakt på gaupe i hele Møre og Romsdal utenfor forvaltningsområdet, samt i kommunene Oppdal og Røros i Trøndelag. I de øvrige delene av region 6 ble det åpnet for kvotejakt med en totalkvote på 24 gauper, hvorav maksimalt 8 voksne hunndyr, med en startkvote på 22 gauper, hvorav 7 voksne hunngauper, og en reservekvote på 2 gauper, hvorav 1 kan være voksne hunngauper. Fordeling av kvoten på de ulike forvaltningsområdene og tildeling av reservekvoten fremgår av roviltnemndas vedtak

Vedtak%20om%20kv
ote%20for%20kvotejæ

I sin vurdering av klagen viser roviltnemnda blant annet til at region 6 hvert år siden 2004, med unntak av 2013, har ligger over det regionale bestandsmålet på 12 familiegrupper. Det regionale bestandsmålet på 12 familiegrupper er verken et minimumsmål eller et maksimumsmål, men et eksakt tallfestet mål. For region 6 Midt-Norge betyr dette at roviltnemnda i region 6 skal forvalte gaupebestanden på en slik måte at antall familiegrupper holdes så nært det regionale bestandsmålet på 12 familiegrupper som mulig. At det nasjonale bestandsmålet på 65 familiegrupper ikke er oppnådd, betyr ikke at roviltnemnda i region 6 skal fravike målsettingen om å holde gaupebestanden så nært det

regionale bestandsmålet på 12 familiegrupper som mulig. Når det gjelder vedtak om reservekvote, er hensikten å ha noe fleksibilitet i vedtaket slik at en kan tildele noen flere dyr dersom en ser at bestanden er større enn det som en har tatt høyde for i det opprinnelige vedtaket om kvote. Når det gjelder klagernes ønske om at hunndyrkvoten skal være gjeldende for hunndyr i alle aldre, vises det til at avgangen av unger (hunn) relativt sett vil ha mindre påvirkning på bestanden enn det avgangen av etablerte voksne hunndyr har. For øvrig vises det til rowiltnemndas vurdering av klagene.

Miljødirektoratets faglige tilråding

Miljødirektoratet har til sin faglige tilråding lagt ved «*Kunnskapsgrunnlag faglig tilråding om kvotejakt av gaupe i Norge 2023*»

I sin oppsummering sier Miljødirektoratet blant annet:

«Miljødirektoratet vurderer at kvotene vedtatt av de regionale rovviltnemndene for jakt på gaupe i 2023 ikke vil true bestandens overlevelse. Vi vurderer det videre som sannsynlig at Stortingets bestandsmål vil kunne oppnås for region 2 og 3 med de vedtatte kvoter for jakt på gaupe som nemndene har besluttet. Vi vurderer at hunndyrkvoten som er vedtatt felt på kvotejakt for gaupe i region 6 er satt høyt, sett i forhold til prognosemodellen. Vi anbefaler å redusere hunndyrkvoten i region 6 fra 8 hunndyr til felling av maksimalt 5 hunndyr for å øke sannsynligheten for at bestandsmålet for regionen oppnås før jakt i 2024.»

Videre sier Miljødirektoratet:

«Når det gjelder den norske bestanden av gaupe er denne del av større sammenhengende fennoskandisk bestander og med forgreininger også videre inn i Russland. Vurderinger av bestandens overlevelse må derfor ses i sammenheng med dette. Kunnskapen om den skandinaviske bestanden av gaupe er god, for de finske og særlig de russiske delene av bestandene har vi ikke samme kunnskapsnivå. Overvåkingen av gaupe er i Norge og Sverige basert på felles metodikk. I 2022 er det estimert 305 familiegrupper av gaupe i Skandinavia. Dette er en økning på 25 familiegruppe sammenlignet med 2021. Av disse ble 58,5 familiegrupper registrert i Norge og 246,5 familiegrupper registrert i Sverige. Ut fra dette er den norske delen av bestanden beregnet til 343 gauper (95 % CI = 284–403). 246,5 dokumenterte familiegrupper i Sverige tilsvarer 1 441 gauper (95 % CI = 1 215–1 666). De 305 familiegruppene som er registrert i Skandinavia tilsvarer en bestand på 1 784 gauper (95 % CI = 1 499–2 069). Gaupebestanden i Finland innen jakt sesong 2022/2023 er estimert å være anslagsvis 2150 til 2405 gauper og er tilnærmet likt antallet for året før. Resultatene er basert på observasjoner av familiegrupper. Miljødirektoratet vurderer at migrasjon av gaupe fungerer tilfredsstillende og ikke har negativ effekt på bestandenes overlevelse. Et samlet uttak av dyr tilsvarende nemndenes vedtak vil etter vår vurdering ikke kunne true bestandens overlevelse. Dette forutsetter at den svenske forvaltningen fortsetter med uttak på samme nivå som de senere år, uten større endringer.

Bestandsmåloppnåelse Norge

Miljødirektoratet konstaterer at det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger av gaupe ikke ble nådd i Norge i 2022. Det er registrert henholdsvis 66,5, 67 og 58,5 familiegrupper av gaupe på landsbasis i årene 2020, 2021 og 2022.

Antall familiegrupper har økt i regionene 3 og 5 sammenlignet med 2021, mens antallet har gått ned i regionene 2, 6, 7, og 8 (vedlegg 1). Når man beregner gjennomsnittlig antall familiegrupper siste tre år ligger regionene 1, 2, 3 og 6 på eller over det regionale bestandsmålet.

Prognose før jakt 2023

De nasjonale prognosene viser at det mest sannsynlige scenarioet er at antall familiegrupper vil ligge under bestandsmålet også før jakt i 2023. Basert på antall

familiegrupper påvist før jakt i 2022 og kjent uttak av voksne hunndyr (≥ 1 år), gir prognosemodellen et estimat på 63 (75 % CI = 55–78) familiegrupper før jakt på landsbasis i 2023. Prognosemodellen viser at det er 60 % sannsynlighet for at gaupebestanden skal havne under det nasjonale bestandsmålet på 65 familiegrupper før jakt i 2023. På bakgrunn av bestandssituasjonen i regionene 4, 5, 7 og 8 har Miljødirektoratet ikke åpnet for kvotejakt i disse regionene. For region 1, 2, 3 og 6 er det av rovviltmyndene satt en total kvote på 51 individer med en hunndyrkvote på 18 hunndyr. Prognose før jakt 2024 (neste års yngling)
Gitt en bestandsstørrelse i 2023 på 63 familiegrupper viser beregninger med prognosemodellen (tabell 2) i at et uttak i jakta 2023 på mer enn 30 voksne hunngauper med stor sannsynlighet vil føre til at bestanden havner under det nasjonale bestandsmålet før jakt i 2024 (61 familiegrupper). Prognosemodellen viser videre at en hunndyrkvote på 18 individer vil kunne medføre at bestanden er over bestandsmålet i 2024 (68 familiegrupper).»

Når det gjelder region 6 spesielt, siter Miljødirektoratet blant annet:

«Rovviltnemnda vedtok en samlet kvote på til sammen 24 dyr inkludert inntil 8 hunner eldre enn ett år. To dyr inkludert en voksen hunn eldre enn ett år holdes tilbake som reservekvote for nærmere vurdering ved ev. ny kunnskap om bestandsforholdene. Prognosemodellen estimerer et antall på 11,3 familiegrupper av gaupe før jakt i 2023 i region 6. Prognosen antyder at der er 58 % sjanse for at regionens bestandsmål blir liggende under bestandsmålet på 12 familiegrupper før kvotejakt i 2023. Ved en bestandsstørrelse på 11,3 familiegrupper beregner modellen at man kan ta ut 14 individer, hvorav 5 hunngauper, for å holde bestanden stabil på 11,3 hunngauper før jakt 2024. I saksfremlegget fra sekretariatet er antall registrerte familiegrupper før jakt 2022 (14 familiegrupper) lagt som grunnlag for utrekningen av kvoten og ikke prognose for antall familiegrupper før jakt i 2023 (11,3 familiegrupper). Direktoratet er av den mening at det er prognosen for antall familiegrupper som skal legges til grunn, slik som sekretariatet har gjort ved utregningen av kvoten for tidligere år. Vi viser til NINA rapport 774 for anvendelse av prognosemodellen. Dette ble også påpekt i den faglige tilråding for region 6 datert 22. desember 2021. Vi vurderte den gang at "Likevel er vi av den mening at differansen (to gauper for den totale kvoten og et hunndyr) som oppstår ved bruk av antall familiegrupper før jakt 2021 som grunnlag, ikke er av stor betydning for kvotens størrelse. Målsetningen er å redusere bestanden ned på mot regionens målsetning om tolv gauper, og det er rom for å sette kvoten høyere enn prognosemodellen tilsier". Vi mener at differansen for kvote 2023 derimot er av betydning. Differansen er på 10 gauper for den totale kvoten og tre hunngauper for hunndyrkvoten. I tillegg viser prognosen før jakt 2023 at bestanden vil ligge under bestandsmålet for regionen, 11,3 familiegrupper. Vi er klar over usikkerheten knyttet til prognosemodellen, spesielt på regionnivå, men vi vurderer likevel at det er forsvarlig å redusere hunndyrkvoten noe. Med utgangspunkt i prognosen for antall familiegrupper før jakt i 2023 og anbefalt høstingsrate under jakta 2023 for å holde bestanden omtrent på bestandsmålet i region 6, mener Miljødirektoratet at et uttak på 8 hunndyr gir en forhøyet risiko for at neste års yngling ikke vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Vi anbefaler at hunndyrkvoten settes til 5 individer i region 6.»

For øvrig vises det til Miljødirektoratets faglige tilråding med vedlagt Kunnskapsgrunnlag

Faglig vurdering av Kunnskapsgrunnlag
kvoter for jakt på gaupe/faglig vurdering om k

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken behandles etter villtloven § 9, naturmangfoldloven §§ 16 og 77, og rovviltforskriften

§§ 4, 7 og 11. Departementet legger, i henhold til naturmangfoldloven § 7, i sin vurdering prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 og § 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Også forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 trekkes inn i skjønnsvurderingen. Det samme gjelder naturmangfoldloven § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 er ikke relevant i denne saken, fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Det er et vilkår for jakt på gaupe at best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at gaupe produserer et høstingsverdig overskudd, jf. naturmangfoldloven § 16 tredje ledd. Videre følger det av naturmangfoldloven § 16 fjerde ledd at ved avgjørelsen om å tillate høsting og om fremgangsmåten ved høsting, skal det legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfoldet for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør.

For gaupe har rovviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvoter for jakt når bestanden, basert på et treårs gjennomsnitt av bestandsstatus, ligger over bestandsmålet, jf. rovviltforskriften §§ 7 og 11. Rovviltnemnda skal i forbindelse med kvotefastsettelsen bl.a. gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling, og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jf. kommentarene til rovviltforskriften § 7 annet ledd.

Ved behandlingen av St. meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur*, fastsatte Stortinget nasjonalt bestandsmål for gaupe på 65 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Gjennom ny stortingsbehandling våren 2011 ble bestandsmålet for gaupe videreført, jf. rovviltforliket (Representantforslag 163 S (2010-2011)) punkt 2.1.7. Videre går det fram av rovviltforliket at forvaltningen skal skje på en slik måte at bestanden over tid ligger så nær bestandsmålet som mulig. Det nasjonale bestandsmålet er fordelt på syv av de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. For region 6 er bestandsmålet 12 årlige ynglinger av gaupe, jf. rovviltforskriften § 4 første ledd bokstav f. Rovviltnemnda i region 6 har i forvaltningsplanen fordelt det nasjonalt fastsatte bestandsmålet i delmål for hvert fylke. Ved vurdering av måloppnåelse ser departementet på det totale antall registrerte familiegrupper i regionen som helhet, men vurderer også kvotefastsettelsen opp mot de regionalt fastsatte delmålene.

Gaupe er klassifisert som sterkt truet på Norsk rødliste for arter 2021. Miljødirektoratet har i sin faglige tilråding og det vedlagte Kunnskapsgrunnlaget redegjort for gaupebestanden i Norge og Skandinavia, og departementet viser til dette. Basert på disse tallene mener Miljødirektoratet et samlet uttak av dyr tilsvarende nemndenes vedtak ikke vil kunne true bestandens overlevelse. Dette forutsetter at den svenske forvaltningen fortsetter med uttak på samme nivå som de senere år, uten større endringer.

Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap. Kravet i nml. § 8 er dermed oppfylt.

Departementet mener at det i denne saken foreligger tilstrekkelig kunnskap. Departementet har derfor tillagt føre-var-prinsippet i nml. § 9 liten vekt.

Naturmangfoldloven § 5 sier at målet er at artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet i naturmangfoldloven § 5 ses i

sammenheng med de vedtatte bestandsmålene, og forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot. prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Når det gjelder gaupe er prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning konkretisert i rovviltforskriften § 3 og § 4 og i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 6.

Når det gjelder effekten av påvirkninger, foreligger det betydelig kunnskap om den samlede belastningen som arten blir utsatt for. Utover enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom, skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Departementet har tillagt prinsippet om samlet belastning stor vekt i denne saken, da vedtaket vil bidra til at vi når bestandsmålet for gaupe på landsbasis, jf. naturmangfoldloven § 10.

Departementet viser til at vedtaksmyndigheten skal vurdere eventuelle uttak blant annet ut fra hensynet til å komme så nær de regionale bestandsmålene som mulig. I kommentarene til § 7 i rovviltforskriften heter det at kravet til presisjon øker jo nærmere ned mot det nasjonale bestandsmålet den aktuelle rovviltart forvaltes. Kravet til presisjon i kvotefastsettelsen er lik uansett om man ligger under eller over bestandsmålet.

Det følger av naturmangfoldloven § 14 første ledd at tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Naturmangfoldloven § 14 annet ledd slår fast at det ved vedtak i medhold av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammen som gjelder for den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur. Vedtaket gjelder kvotejakt i områder der det foregår reindrift, og departementet anser at vedtaket berører samiske interesser direkte. Rovviltnemnda har redegjort for skade- og konfliktsituasjonen for beitenæringen i regionen. Departementet legger til grunn at rovviltnemndas vedtak blant annet er fattet på bakgrunn av potensialet for gaupeskadener på beitedyr, og andre viktige samfunnsinteresser er tillagt stor vekt, jf. naturmangfoldloven § 14.

Miljødirektoratet vurderer at hunndyrkvoten som er vedtatt felt i regionen er satt høyt, sett i forhold til prognosemodellen. De anbefaler å redusere hunndyrkvoten fra 8 hunndyr til felling av maksimalt 5 hunndyr for å øke sannsynligheten for at bestandsmålet oppnås før jakt i 2024. Departementet er enig i dette, men legger til grunn at dette ikke endrer den totale kvoten på 24 gauper. Departementet overlater til rovviltnemnda, i samråd med statsforvalteren å fordele hunndyrkvoten.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet viser til at antallet ynglinger i region 6 de siste årene har ligget over bestandsmålet på 12 årlige ynglinger. Selv om det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger ikke ble nådd i 2022, mener Miljødirektoratet at de vedtatte kvotene for gaupejakt i 2023 ikke vil true bestandens overlevelse. Departementet legger dette til grunn. Når det gjelder det regionale bestandsmålet for region 6, er departementet enig med Miljødirektoratet i at hunndyrkvoten må settes til 5, ikke 8. Departementet opprettholder

rovviltnemnda i region 6 sitt vedtak om en totalkvote på 24 gauper, med den endring at hunndyrkvoten settes til 5. Klagene er dermed delvis tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Torkel Ramberg
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Miljødirektoratet
Roviltnemnda i region 6
Statsforvalteren i Møre og Romsdal
Statsforvalteren i Trøndelag

Adresseliste

Fosen Naturvernforening	Ytre Ringvei 32	7100	RISSA
Naturvernforbundet i Møre og Romsdal Naturvernforbundet i Trøndelag		6630	TINGVOLL
NOAH for dyrs rettigheter Rovviltets Røst Norge	Dronningensgate 13	0152	OSLO